

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจของแพทยสภาในการออกข้อบังคับตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม
พ.ศ. ๒๕๒๕ (กรณีร่างข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวี
ในวัยรุ่น)

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ที่ สธ ๐๒๐๑/๓๕๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการแพทยสภาได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีในบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี พิจารณาร่างข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่น เพื่อแก้ปัญหาให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเข้าร่วมบริการตรวจหาเชื้อเอชไอวีได้โดยความสมัครใจ และไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองก่อน ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการแพทยสภา ครั้งที่ ๓/๒๕๕๖ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ ได้พิจารณาข้อสรุปและร่างข้อบังคับดังกล่าวแล้ว มีประเด็นปัญหาในเรื่องของการขัดต่อมาตรา ๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และอำนาจหน้าที่ของแพทยสภาในการออกข้อบังคับฉบับดังกล่าว ที่ประชุมจึงมีมติให้ส่งเรื่องหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นว่า แพทยสภามีอำนาจหน้าที่ในการออกข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นหรือไม่ อย่างไร และถ้าแพทยสภาไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะร่างเป็นข้อบังคับได้ ในทางปฏิบัติแพทยสภาจะสามารถดำเนินการร่างแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่น โดยยกเลิกแนวทางปฏิบัติของแพทย์เกี่ยวกับเรื่องเอดส์ แล้วนำมากำหนดรวมเป็นฉบับเดียวกันได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงสาธารณสุข โดยมีผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมควบคุมโรค) และผู้แทนแพทยสภา เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ร่างข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ (๓) (ฎ)^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๐/๑๐๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ออกข้อบังคับว่าด้วย

(ก) การเป็นสมาชิก

(ข) การกำหนดโรคตามมาตรา ๑๑ (๕)

(ค) การกำหนดค่าจดทะเบียนสมาชิก ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ นอกจากที่กำหนด

ไว้ในอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้

(ง) การเลือกและการเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๖

(มีต่อหน้าถัดไป)

ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการแพทยสภาออกข้อบังคับ “เรื่องอื่น ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของแพทยสภา” ได้ การกำหนดรายละเอียดในร่างข้อบังคับดังกล่าวสามารถกำหนดได้เพียงภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของแพทยสภาตามมาตรา ๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ เท่านั้น เมื่อร่างข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นดังกล่าว ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ และไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ รวมทั้งไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแพทยสภาในการออกข้อบังคับตามมาตรา ๒๑ (๓)^๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจในการออกข้อบังคับในกรณีนั้นไว้ ย่อมเป็นการดำเนินการที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ของแพทยสภา ดังนั้น แพทยสภาจึงไม่มีอำนาจในการออกร่างข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่น ส่วนกรณีที่แพทยสภาจะกำหนดแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นนั้น หากสาระสำคัญของแนวทางปฏิบัติดังกล่าวมีลักษณะเช่นเดียวกับ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

- (จ) หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียน และการออกใบอนุญาต แบบและประเภทใบอนุญาต
- (ฉ) หลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่าง ๆ และหนังสือแสดงวุฒิอื่น ๆ ในวิชาชีพเวชกรรม
- (ช) การรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม
- (ซ) การประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (ฌ) การจัดตั้ง การดำเนินการ และการเลิกวิทยาลัยวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่าง ๆ
- (ญ) คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา ๒๔
- (ฎ) เรื่องอื่น ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของแพทยสภา หรืออยู่ในอำนาจหน้าที่ของแพทยสภาตามกฎหมายอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๗ แพทยสภามีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมการประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมให้ถูกต้องตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม
- (๒) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพในทางการแพทย์
- (๓) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก
- (๔) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้การศึกษากับประชาชนและองค์กรอื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับการแพทย์และการสาธารณสุข
- (๕) ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ

(๖) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในประเทศไทย

มาตรา ๘ แพทยสภามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
- (๒) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
- (๓) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตรในวิชาแพทยศาสตร์ หรือวุฒิบัตรในวิชาชีพเวชกรรมของสถาบันต่าง ๆ
- (๔) รับรองหลักสูตรต่าง ๆ สำหรับการฝึกอบรมในวิชาชีพเวชกรรมของสถาบันทางการแพทย์
- (๕) รับรองวิทยฐานะของสถาบันทางการแพทย์ที่ทำการฝึกอบรมใน (๔)
- (๖) ออกหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่าง ๆ และออกหนังสือแสดงวุฒิอื่น ๆ ในวิชาชีพเวชกรรม

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ร่างข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่น และการออกแนวทางปฏิบัติเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามความในกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม กรณีย่อมไม่อยู่ในอำนาจของแพทยสภาทำนองเดียวกับที่ได้ให้ความเห็นไว้แล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) มีข้อสังเกตว่า ในกรณีบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีมาขอรับการตรวจหาเชื้อเอชไอวี สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้เช่นนั้น แต่จากคำชี้แจงของผู้แทนฯ ปรากฏว่าในการตรวจหาเชื้อเอชไอวีมีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิชาชีพทางการแพทย์ และการสาธารณสุขหลายสาขา จึงสมควรที่กระทรวงสาธารณสุขจะใช้อำนาจในทางบริหารเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ และการสาธารณสุขสาขาต่าง ๆ ในเรื่องการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในกลุ่มบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันและหากผลการตรวจพบว่าบุคคลดังกล่าวมีเชื้อเอชไอวีซึ่งอาจส่งผลให้ต้องเข้าสู่กระบวนการรักษา สมควรแจ้งให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองทราบ นอกจากนี้กระทรวงสาธารณสุขควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการรักษาการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อให้สาธารณสุขชนได้ทราบประสิทธิผลในการรักษาโรคนี้

(นายดิศทัต ใตระกิตย)

รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๗